

Claudia Törpel: Alleen met het hart denk je goed

In 1995 bracht Claudia Törpel een bezoek aan Moskou. Op het Rode Plein bezocht zij het mausoleum van Lenin. De mummie van zijn lichaam wordt daar permanent tentoongesteld. De aanblik daarvan gaf haar het gevoel en de gedachte dat hier iets verkeerd gebeurt. Zij kon begrijpen dat "vele Russen zeggen dat Rusland dan pas verlost kan worden van de fatale gevolgen van het Leninisme wanneer Lenin diep onder de aarde begraven wordt."

Zo begon zij zich voor het oude Egypte te interesseren, met als centrale vraag wat de betekenis was van het mummificeren. Zij stelde haar vraag breder: hoe ervoeren de Egyptenaren hun lichaam, wat was hun medische kennis en hoe kunnen we onze tegenwoordige cultuur beter begrijpen door ons in die oude cultuur te verdiepen. Het werk van Frank Teichmann (1938 - 2006) vooral *Die Egyptische Mysterien* gaf haar een grondslag van begrip naast *Egyptische Mythen und Mysterien* van Rudolf Steiner (GA 106).

Steiner wijst er op dat onze cultuur, het vijfde na-atlantische tijdperk, voorbereid is door het derde, Egyptische tijdperk. Wat is een hoofdkenmerk van onze tijd? Dat wij ons meer dan ooit eerder met de aarde verbinden, dat voor velen de zintuiglijke werkelijkheid de enige is. Maar de Egyptische cultuur is door en door spiritueel. Hoe is dat met elkaar te rijmen? Het antwoord daarop is de praktijk van het mummificeren, waarbij de lichamen van vooraanstaanden, de farao, zijn adviseurs, zij die het mysteriewezen leiden, priesters, na hun dood zo werden geprepareerd dat zij als vorm nog lange tijd behouden bleven, met een cultus daaromheen. De betrokkenen bleven zo, lang na hun dood, via hun lichaam met de aarde verbonden, in de aarde geïnteresseerd. Toen wij, na de Grieks-Romeinse periode, in het midden waarvan het mysterie van Golgota plaats vond, in onze tijd opnieuw incarneerden, brachten wij een uitgesproken aarde-oriëntatie mee. Steiner noemt als voorbeeld het Darwinisme. Wij herinneren ons dat de voorlopers van de mens diergestalten waren maar wij hebben vergeten dat dit goddelijke wezens waren.

Claudia Törpel richt haar interesse op het begrip dat de oude Egyptenaren van hun lichaam hadden. Het hart wordt vaak genoemd. "Maar dat wil niet zeggen dat de oude Egyptenaar veel "innerlijke ruimte" had. Integendeel. Juist het "innerlijke", het vermogen zich in te houden en te overleggen, om tot bewuste beslissingen te komen, had hij niet. Zijn innerlijk, zijn hart werd door de buitenwereld bepaald. Want een mens, bij wie denken, voelen en willen zo onscheidbaar met elkaar verbonden zijn, bij wie waarnemen, spreken en doen een eenheid vormen, heeft weinig afstand tot de wereld. (...) Zo'n mens voelt zich nog niet als individu; hij zoekt de geborgenheid van de groep en de bescherming binnen een systeem van hoger orde. In een dromend bewustzijn voelt hij zich aan de dieren met hun groepszielen verwant en geeft hij zich over aan de natuurprocessen en kosmische ritmen. Hij laat zich makkelijk leiden, zijn ziel is zeer plooibaar. Met de wil kan magisch op zijn levenskrachten worden gewerkt. Op deze manier kan hij onderdeel van een staat worden die functioneert als een mierenhoop waarin alle activiteiten verbazend goed op elkaar zijn afgestemd."

De Egyptische cultuur was als een piramide. De vier met marmer bedekte glanzende zijden weerspiegelden de omgeving, in de eerste plaats de kosmos. De goudkleurige top stond als het ware in verbinding met een denkbeeldige piramide voor de farao. Door hem, de ingewijde, kon de wil der goden zich op aarde realiseren. Met een verbazende continuïteit manifesteerde zich deze cultuur gedurende een drie duizend jaar (schematisch: van 3000 voor Christus tot het begin van onze jaartelling).

Ook in onze cultuur is verbazend veel ongelofelijk goed op elkaar afgestemd. Als je alleen al denkt aan het verkeerswezen, de wegen de luchtlijnen, de miljoenen die zich daarin bewegen. Maar hoe anders zijn wij dan in een mierenhoop. Dat willen en kunnen wij niet meer. Wij zijn ieder voor zich en

toch, wat is er niet allemaal mogelijk in gezamenlijkheid! Ook gaat er veel mis. Denk alleen, bij het verkeerswezen, aan de vervuiling van onze prachtige planeet. De vanzelfsprekende verbinding met de geestelijke wereld is volledig verbroken. Nu en in de toekomst ligt er voor ons de enorme taak deze verbinding opnieuw te creëren. Dat kan als wij ons realiseren dat nu ieder van ons een farao is over haar/zijn eigen leven. De gouden punt in ieder van ons kan inzicht, inspiratie en daadkracht ontwikkelen om de geweldige mogelijkheden van onze tijd naar een voor alle mensen zinvolle toekomst te leiden. In alle bescheidenheid.

Jaap van Waning, mei 2012.

Naar aanleiding van: Törpel, Claudia, Man denkt nur mit dem Herzen gut. Zum Leibverständnis der alten Aegypter. Basel, 2007 (2e druk). Voor de bibliotheek schaffen we ons de Nederlandse vertaling aan, Alleen met het hart denk je goed, Haarlem 2010.